

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtion eläkelain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että valtiokonttorin oikaisulautakunnan sijaan perustetaan itsenäinen muutoksenhakuelin valtion eläkelautakunta, johon saa ensimmäisessä asteessa valittaa valtiokonttorin eläkeasioissa tekemistä päätöksistä.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1991 ja tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykyinen tilanne

Maamme työeläkejärjestelmät voidaan jakaa työnantajan perusteella kolmeen pääryhmään; valtion, kuntien sekä yksityisen alan työeläkejärjestelmiin. Valtion eläkelaitos on valtiokonttori ja kuntien eläkelaitos on Kuntien eläkevakuutus. Yksityisen alan eläkelaitoksina toimivat eläkevakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt sekä eläkelaitosten keskuslaitoksena eläketurvakeskus.

Yksityisellä alalla eläkelaitoksen päätöksestä voi valittaa eläkelautakuntaan, joka on eläketurvakeskuksen yhteydessä toimiva itsenäinen muutoksenhakuelin. Tämän päätöksestä voi valittaa edelleen vakuutusoikeuteen.

Kuntien eläkevakuutuksen eläkepäätöksestä voi valittaa Kuntien eläkevakuutuksen eläkelautakuntaan, joka on Kuntien eläkevakuutuksen yhteydessä toimiva itsenäinen muutoksenhakuelin. Eläkelautakunnan päätöksestä voi valittaa edelleen korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valtiokonttorin eläkepäätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla, vaan siihen voi vaatia oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimusten ratkaisua varten valtiokonttorissa on oikaisulautakunta. Sen päätös eläkeasiassa on kuitenkin valtiokonttorin päätös ja oikaisulautakunnan puheenjohtajana toimii valtiokonttorista annetun lain (18/78) mukaan valtiokonttorin eläkeosaston päällikkö. Täten oikaisulautakunta ei ole varsinainen valitusviranomaisen valtion eläkejärjestelmässä. Oikaisuvaatimusmenettelyä voidaan pitää lakisääteisenä itseoikaisuna, joka on erityissäännöksin tehty varsinaisen muutoksenhaun välttämättömäksi edellytykseksi.

Eläketurvan muutoksenhakujärjestelmiä selvittänyt eläketurvan muutoksenhakukomitea (Km 1989:14) katsoi mietinnössään, että nykyiset lautakuntatyypiset muutoksenhakuelimet tulisi säilyttää joko niitä yhdistämällä tai niiden asemaa selkeyttämällä. Komitean mielestä valtiokonttorin oikaisulautakunta ja kunnallisen eläkelaitoksen (nykyään Kuntien elä-

kevakuutus) eläkelautakunta ovat toiminnallisesti läheisessä yhteydessä ratkaisun tehneeseen eläkelaitokseen. Tämä saatetaan kokea jonkinasteiseksi liialliseksi hallinnolliseksi riippuvaisuudeksi.

Valtion eläkejärjestelmässä 1.7.1989 voimaantulleet uudet joustavan eläkeiän muodot ovat oleellisesti lisänneet työkyvyn arviointia sisältävien muutoksenhakujen määrää. Eläkkeenhakijan oikeusturvan tarve on samalla lisääntynyt, jolloin nykyisen oikaisuvaatimusmenettelyn puutteet korostuvat.

1.2. Ehdotetut muutokset

Eläkkeenhakijoiden oikeusturvan parantamiseksi ehdotetaan, että valtiokonttorin oikaisulautakunnan sijaan perustetaan itsenäinen muutoksenhakuelin, valtion eläkelautakunta.

Eläkelautakuntaan kuuluisivat puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Lautakunnan lääketieteellisen asiantuntemuksen varmistamiseksi tulisi yhden jäsenen olla lääkäri. Eläketurvan muutoksenhakukomitea piti epäkohtana sitä, että valtiokonttorin oikaisulautakunnassa ei ole lääketieteen asiantuntijajäsentä. Neljä jäsentä määrättäisiin valtion virkamiesten ja työntekijäin edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Puheenjohtajan ja jäsenet määräisi valtiovarainministeriö kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Asian luonteesta johtuu, että puheenjohtajan tulisi olla henkilö, joka on riippumaton lautakunnassa edustettuina olevista tahoista. Tarkoitus on, että lautakunnan puheenjohtajaan, jäseniin ja esittelijöihin sovellettaisiin oikeudenkäymiskaaren 13 luvun 1 §:n säännöksiä tuomarin esteellisyydestä. Tästä ei ehdoteta lakiin nimenomaista säännöstä, koska se seuraa yleisistä oikeudellista periaatteista ja asiasta on tarkoitus säätää asetuksella.

Valtion eläkelautakunta toimisi valtiokonttorin yhteydessä siten, että valtiokonttori huolehtisi muun muassa lautakunnan toimistotehtävistä, mutta valtiokonttorin virkamiehet eivät voisi olla sen puheenjohtajana, jäsenenä eivätkä esittelijänä. Eläkelautakunnan päätös ei myöskään olisi valtiokonttorin päätös. Eläkelautakunta voisi toimia jaostoihin jakaantuneena.

Oikaisuvaatimus on nykyisin annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa. Eläketurvan muutoksenhakukomitea katsoi, että koska eläkeasioissa on kyse toimeen-

tuloturvasta, josta pitäisi tehdä mahdollisimman nopea päätös, pitäisi valitusajan olla kaikissa lautakunnissa yhtä pitkä ja enintään kuukausi. Koska kunnallisella ja yksityisellä alalla valitusaika on kolmekymmentä päivää, ehdotetaan, että valitusaika valtion eläkelautakuntaan on kolmekymmentä päivää päätöksen tiedoksisaannista. Eläkelautakunnan päätöksestä voitaisiin valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa.

Valtiokonttorissa on valtion eläkelain voimaantulosta 1.1.1967 lukien toiminut erityinen eläkeasiamies, jonka tehtävänä on ollut valtion edun valvonta eläkeasioissa. Viime vuosina eläkeasiamiehen toiminta on käytännössä ollut pelkästään muodollista, koska nykyinen eläkehallinto muun muassa tietojenkäsittelyllisesti poikkeaa oleellisesti siitä, mitä se oli 1960-luvulla. Valtiokonttoriin on perustettu vuonna 1990 sisäisen tarkastajan virka, jonka tehtävät ovat perinteisen eläkeasiamiehen tehtävien kanssa päällekkäisiä. Eläketurvan muutoksenhakukomitea katsoi, että myöskään julkisella sektorilla ei tarvita erillistä elintä, joka valvoisi, että eläkelaitoksen päätökset ovat lainmukaisia. Näistä syistä ehdotetaan eläkeasiamiestä koskevat säännökset poistettaviksi.

Valtion eläkelautakuntaa koskevat säännökset ehdotetaan otettaviksi valtion eläkelakiin (280/66). Täydentäviä säännöksiä on tarkoitus antaa muuttamalla valtion eläkeasetusta (611/66). Lisäksi on muutettava seuraavia lakeja: valtion eläkelain voimaanpanolaki (281/66), valtion perhe-eläkelaki (774/68), valtion perhe-eläkelain voimaanpanolaki (775/68) ja laki ennakotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa (272/71).

2. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä. Sitä on myös käsitelty valtion eläkeneuvoittelukunnassa.

3. Esityksen vaikutukset

Valtiokonttorissa toimii niin sanottu oikaisuvaatimusryhmä, jossa työskentelee kaksi esittelijää päätoimisesti. Oikaisuvaatimusryhmässä on lisäksi tarpeellinen määrä toimistovirkailijoita. Tarkoitus on, että eläkelautakunta käyt-

täisi oikaisuvaatimusryhmän henkilöstöä, tiloja ja työvälineitä. Koska ei ole asianmukaista, että eläkelautakunnan esittelijät ovat valtiokonttorin virkamiehiä, ehdotetaan, että nämä kaksi esittelijän virkaa lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan valtiovarainministeriöön samaan palkkausluokkaan kuuluvat virat.

Valtion eläkelautakunnan toimistotöistä ja toimitiloista huolehtisi valtiokonttori kuten tähänkin asti oikaisulautakunnan osalta. Nämä eivät siis aiheuta lisäkuluja. Eläkelautakunnan jäsenten palkkiot maksettaisiin vastaisuudessa valtiovarainministeriön momentilta 28.01.29. Kokonaisuudessaan esitys ei aiheuta lisäkustannuksia valtiolle.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesi-

tykseen vuodelle 1991 ja on tarkoitus käsitellä sen yhtydessä.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991. Lakien voimaan tullessa oikaisulautakunnassa käsiteltävinä olevat asiat siirtyvät valtion eläkelautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. Muutoksenhakuaika ennen lakien voimaantuloa annettuun päätökseen on kuitenkin aikaisempien lakien mukainen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 14 §:n 2 momentti ja 23 §:n 1—4 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 14 §:n 2 momentti 9 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (696/85), 23 §:n 1—3 momentti 31 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (91/85) ja 23 §:n 4 momentti 9 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (11/81), sekä
lisätään lakiin uusi 23 a § seuraavasti:

14 §

Eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ajalta ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona edunsaaja on esittänyt valtiokonttorille vaatimuksensa sekä eläkkeen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös valtiokonttorin mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle eläke-erälle korotus kuitenkin lasketaan eräpäivästä. Milloin valtiokonttorin antamaan päätökseen on valittamalla haettu muutosta, voi valtion eläkelautakunta tai korkein hallinto-oikeus määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä ajankohdasta, jos valtiokonttori osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen edunsaajan olosuhteissa.

23 §

Valtiokonttorin eläkeasioissa antamiin päätöksiin saadaan hakea muutosta siten kuin jäljempänä säädetään. Päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa hakea muutosta.

Asianosainen, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai 13 §:ssä tai 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen, saa hakea siihen muutosta valittamalla valtion eläkelautakunnalle. Valituskirja on annettava valtion eläkelautakunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista. Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta on liitettävä muutoksenhakuosoitus.

Eläkelautakunnan päätökseen sekä valtiokonttorin muussa kuin 2 momentissa tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutok-

senhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50).

Milloin valtion eläkelautakunnan tai valtiokonttorin päätös toimitetaan asianomaiselle postitse, katsotaan hänen saaneen päätöksestä tiedon, jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

23 a §

Valtion eläkelautakunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Puheenjohtajan tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut sekä perehtynyt virkamies- ja työoikeuteen. Jäsenistä yksi toimii varapuheenjohtajana ja yhden tulee olla lääkäri. Muista jäsenistä neljä on määrättävä valtion virkamiesten ja työntekijäin edustavimpien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varamies, josta on voimassa, mitä jäsenestä on säädetty.

Eläkelautakunnan puheenjohtajan ja jäsenet määrää valtiovarainministeriö kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Valtion eläkelautakunta toimii valtiokonttorin yhteydessä ja se voi olla jakautunut jaostoihin.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtion eläkelautakunnasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

Lain voimaan tullessa oikaisulautakunnassa vireillä olevat asiat siirtyvät valtion eläkelautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. Muutoksenhakuaika valtiokonttorin eläkehakemuksen antamaan päätökseen tai 13 §:ssä tai 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen, joka on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, on kuusikymmentä päivää tiedoksisaannista.

2.

Laki

valtion eläkelain voimaannolain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain voimaannolain 7 a §, sellaisena kuin se on 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (268/71), näin kuuluvaksi:

7 a §

Ennakkotiedosta ja muutoksenhausta edellä 7 §:n 1 momentissa mainittuihin lakeihin ja asetuksiin perustuvissa valtiokonttorin käsiteltävissä eläkeasioissa sekä tähän lakiin perus-

tuissa asioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion eläkelaislaissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

3.

Laki**valtion perhe-eläkelain 9 ja 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain 9 §:n 2 momentti ja 20 §:n 1—3 momentti,

sellaisena kuin ne ovat, 9 §:n 2 momentti 9 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (697/85), 20 §:n 1 ja 2 momentti 31 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (92/85) ja 20 §:n 3 momentti 9 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (12/81), näin kuuluviksi:

9 §

Perhe-eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ajalta ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona edunsaajat ovat esittäneet valtiokonttorille vaatimuksensa sekä perhe-eläkkeen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin heiltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös valtiokonttorin mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle perhe-eläke-erälle korotus kuitenkin lasketaan eräpäivästä. Milloin valtiokonttorin antamaan päätökseen on haettu muutosta valittamalla, voi valtion eläkelautakunta tai korkein hallinto-oikeus määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä ajankohdasta, jos valtiokonttori osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen jonkun edunsaajan olosuhteissa.

20 §

Asianosainen, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai 8 §:ssä tai 21 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen, saa hakea siihen muutosta valittamalla valtion eläkelautakun-

nalle. Valituskirja on annettava valtion eläkelautakunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista. Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta on liitettävä muutoksenhakuosoitus.

Valtion eläkelautakunnan päätökseen sekä valtiokonttorin muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50).

Milloin päätös toimitetaan asianomaiselle postitse, katsotaan hänen saaneen päätöksestä tiedon, jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

Lain voimaan tullessa oikaisulautakunnassa vireillä olevat asiat siirtyvät valtion eläkelautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. Kun muutosta haetaan päätökseen, joka on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, on valitusajasta voimassa mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

4.

Laki**valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 a §, sellaisena kuin se on 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (269/71), näin kuuluvaksi:

5 a §

Muutoksenhausta 5 §:n 1 momentissa mainittuun lakiin ja asetukseen perustuvissa perhe-eläkettä, hautausapua ja hautauskustannusten korvausta koskevilla asioilla sekä tähän lakiin perustuvissa asioilla on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion perhe-eläkelaisilla on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

5.

Laki**ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetun lain (272/71) nimike sekä 1 ja 2 § näin kuuluviksi:

Laki**ennakkotiedosta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa**

1 §

Mitä ennakkotiedosta valtiokonttorin käsiteltävässä eläkeasiassa sekä muutoksenhausta valtiokonttorin päätökseen on valtion eläkelaisilla säädetty, on vastaavasti voimassa niitä eläkkeitä koskevilla valtiokonttorin käsiteltävissä asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

2 §

Mitä muutoksenhausta on säädetty valtion perhe-eläkelaisilla, on vastaavasti voimassa niitä perhe-eläkkeitä koskevilla asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Matti Louekoski*

1.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 14 §:n 2 momentti ja 23 §:n 1—4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 14 §:n 2 momentti 9 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (696/85), 23 §:n 1—3 momentti 31 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (91/85) ja 23 §:n 4 momentti 9 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (11/81), sekä *lisätään* lakiin uusi 23 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ajalta ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona edunsaaja on esittänyt valtiokonttorille vaatimuksensa sekä eläkkeen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös valtiokonttorin mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle eläke-erälle korotus kuitenkin lasketaan eräpäivästä. Milloin valtiokonttorin antamaan päätökseen on *vaadittu oikaisua tai* haettu muutosta, voi valtiokonttorin oikaisulautakunta tai korkein hallinto-oikeus määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä ajankohdasta, jos valtiokonttori osoittaa *oikaisuvaatimusmenettelyn tai* muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen edunsaajan olosuhteissa.

Eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ajalta ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona edunsaaja on esittänyt valtiokonttorille vaatimuksensa sekä eläkkeen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös valtiokonttorin mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle eläke-erälle korotus kuitenkin lasketaan eräpäivästä. Milloin valtiokonttorin antamaan päätökseen on *valittamalla* haettu muutosta, voi *valtion eläkelautakunta* tai korkein hallinto-oikeus määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä ajankohdasta, jos valtiokonttori osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen edunsaajan olosuhteissa.

23 §

Eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai 13 §:ssä ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen tai päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta *tämän lain* 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa *valittamalla* hakea muutosta.

Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen, sekä 13 §:ssä ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on an-

23 §

Valtiokonttorin eläkeasioissa antamiin päätöksiin saadaan hakea muutosta siten kuin jäljempänä säädetään. Päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa hakea muutosta.

Asianosainen, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai 13 §:ssä tai 24 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettuun päätökseen, *saa hakea siihen muutosta valittamalla valtion eläkelautakunnalle.* Valituskirja on annettava valtion elä-

Voimassa oleva laki

nettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen sekä muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirje saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Milloin päätös toimitetaan asianomaiselle postitse, katsotaan hänen saaneen päätöksestä tiedon, jollei valituksen tai oikaisuvaatimuksen yhteydessä muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, kun päätös on valtiokonttorista hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

Ehdotus

kelautakunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista. Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta on liitettävä muutoksenhakuosoitus.

Eläkelautakunnan päätökseen sekä valtiokonttorin muussa kuin 2 momentissa tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50).

Milloin valtion eläkelautakunnan tai valtiokonttorin päätös toimitetaan asianomaiselle postitse, katsotaan hänen saaneen päätöksestä tiedon, jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

23 a §

Valtion eläkelautakunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Puheenjohtajan tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut sekä perehtynyt virkamies- ja työoikeuteen. Jäsenistä yksitoimii varapuheenjohtajana ja yhden tulee olla lääkäri. Muista jäsenistä neljä on määrättävä valtion virkamiesten ja työntekijäin edustavimpien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varamies, josta on voimassa, mitä jäsenestä on säädetty.

Eläkelautakunnan puheenjohtajan ja jäsenet määrää valtiovarainministeriö kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Valtion eläkelautakunta toimii valtiokonttorin yhteydessä ja se voi olla jakautunut jaostoihin.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtion eläkelautakunnasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

Lain voimaan tullessa oikaisulautakunnassa vireillä olevat asiat siirtyvät valtion eläkelautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. Muutoksenhakuaika valtiokonttorin eläkehakemukseen antamaan päätökseen tai 13 §:ssä tai

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

24 § :n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa antamaan päätökseen, joka on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, on kuusikymmentä päivää tiedoksisaannista.

2.

Laki**valtion eläkelain voimaanpanolain 7 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain voimaanpanolain 7 a §, sellaisena kuin se on 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (268/71), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 a §

Ennakkotiedosta, *oikaisuvaatimuksesta* ja muutoksenhausta edellä 7 §:n 1 momentissa mainittuihin lakeihin ja asetuksiin perustuvissa valtiokonttorin käsiteltävissä eläkeasioissa sekä tähän lakiin perustuvissa asioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion eläkelaisissa on säädetty.

7 a §

Ennakkotiedosta ja muutoksenhausta edellä 7 §:n 1 momentissa mainittuihin lakeihin ja asetuksiin perustuvissa valtiokonttorin käsiteltävissä eläkeasioissa sekä tähän lakiin perustuvissa asioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion eläkelaisissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

3.

Laki**valtion perhe-eläkelain 9 ja 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain 9 §:n 2 momentti ja 20 §:n 1—3 momentti,

sellaisena kuin ne ovat, 9 §:n 2 momentti 9 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (697/85), 20 §:n 1 ja 2 momentti 31 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (92/85) ja 20 §:n 3 momentti 9 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (12/81), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §

Perhe-eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ajalta ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona edun-

Perhe-eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ajalta ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona edun-

Voimassa oleva laki

saajat ovat esittäneet valtiokonttorille vaatimuksensa sekä perhe-eläkkeen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin heitä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös valtiokonttorin mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle perhe-eläke-erälle korotus kuitenkin lasketaan eräpäivästä. Milloin valtiokonttorin antamaan päätökseen on *vaadittu oikaisua* tai haettu muutosta voi valtiokonttorin oikaisulautakunta tai korkein hallinto-oikeus määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä ajankohdasta, jos valtiokonttori osoittaa *oikaisuvaatimusmenettelyn* tai muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen edunsaajan olosuhteissa.

20 §

Perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen sekä 8 §:ssä ja 21 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on päätökseen tyytymätön, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista *tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä*. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen ja muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä. *Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle*.

Milloin päätös toimitetaan asianomaiselle postitse, katsotaan hänen saaneen päätöksestä tiedon, jollei valituksen *tai oikaisuvaatimuksen* yhteydessä muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on *valtiokonttorista* hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljettavaksi.

Ehdotus

saajat ovat esittäneet valtiokonttorille vaatimuksensa sekä perhe-eläkkeen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin heitä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös valtiokonttorin mahdollisuudet hankkia selvitys. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle perhe-eläke-erälle korotus kuitenkin lasketaan eräpäivästä. Milloin valtiokonttorin antamaan päätökseen on haettu muutosta *valittamalla*, voi *valtion eläkelautakunta* tai korkein hallinto-oikeus määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä ajankohdasta, jos valtiokonttori osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen *jonkun* edunsaajan olosuhteissa.

20 §

Asianosainen, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai 8 §:ssä tai 21 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa annettuun päätökseen, saa hakea siihen muutosta valittamalla valtion eläkelautakunnalle. Valituskirja on annettava valtion eläkelautakunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista. Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta on liitettävä muutoksenhakuosoitus.

Valtion eläkelautakunnan päätökseen sekä valtiokonttorin muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa asiassa antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50).

Milloin päätös toimitetaan asianomaiselle postitse, katsotaan hänen saaneen päätöksestä tiedon, jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Lain voimaan tullessa oikaisulautakunnassa vireillä olevat asiat siirtyvät valtion eläkelautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. Kun muutosta haetaan päätökseen, joka on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, on valitusajasta voimassa mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

4.

Laki**valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 a §, sellaisena kuin se on 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (269/71), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 a §

Oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta edellä 5 §:n 1 momentissa mainittuun lakiin ja asetukseen perustuvissa perhe-eläkettä, hautausapua ja hautauskustannusten korvausta koskevista asioissa sekä tähän lakiin perustuvissa asioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion perhe-eläkelaisissa on säädetty.

5 a §

Muutoksenhausta 5 §:n 1 momentissa mainittuun lakiin ja asetukseen perustuvissa perhe-eläkettä, hautausapua ja hautauskustannusten korvausta koskevista asioissa sekä tähän lakiin perustuvissa asioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion perhe-eläkelaisissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

5.

Laki**ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetun lain (272/71) nimike sekä 1 ja 2 § näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***Laki****ennakkotiedosta oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa**

1 §

Mitä ennakkotiedosta valtiokonttorin käsiteltävässä eläkeasiassa sekä oikaisuvaatimuk-

Laki**ennakkotiedosta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa**

1 §

Mitä ennakkotiedosta valtiokonttorin käsiteltävässä eläkeasiassa sekä muutoksenhausta

Voimassa oleva laki

sesta ja muutoksenhausta valtiokonttorin päätökseen on valtion eläkelaiissa säädetty, on vastaavasti voimassa niitä eläkkeitä koskevissa valtiokonttorin käsiteltävissä asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

2 §

Mitä *oikaisuvaatimuksesta ja* muutoksenhausta on säädetty valtion perhe-eläkelaiissa, on vastaavasti voimassa niitä perhe-eläkkeitä koskevissa asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

Ehdotus

valtiokonttorin päätökseen on valtion eläkelaiissa säädetty, on vastaavasti voimassa niitä eläkkeitä koskevissa valtiokonttorin käsiteltävissä asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

2 §

Mitä muutoksenhausta on säädetty valtion perhe-eläkelaiissa, on vastaavasti voimassa niitä perhe-eläkkeitä koskevissa asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

Asetus

valtion eläkeasetuksen muuttamisesta

Valtiovarainministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä lisätään 9 päivänä joulukuuta 1966 annettuun valtion eläkeasetukseen (611/66) uusi 7 a ja 7 b § seuraavasti:

7 a §

Valtion eläkelautakunnalle osoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta ja lautakunnan asiakirjojen lähettämisestä sekä lautakunnan muista toimistotöistä huolehtii valtiokonttori.

Jos eläkelautakunnan jäsen tai henkilökohtainen varamies eroaa tai kuolee kesken toimikautensa, määrää valtiovarainministeriö saman viranomaisen tai järjestön ehdotuksesta kuin asianomainen jäsen tai varamies on määrätty hänen tilalleen uuden jäsenen tai varamiehen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Valtion eläkelain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetut valtion virkamiesten ja työntekijäin edustavimmat keskusjärjestöt ovat Akava r.y., TVK-Valtio r.y., Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY r.y. ja STTK:n Julkisten alojen ammattijärjestö STTK-J r.y., joiden kunkin ehdottamista henkilöistä määrätään yksi valtion eläkelautakunnan jäsen.

Valtion eläkelautakunnan jäsenten tulee olla 25 vuotta täyttäneitä ja he toimivat tuomarin vastuulla. Jäsenen, joka ei ole aikaisemmin tehnyt tuomarinvalaa tai sitä vastaavaa vakuutusta, on vannottava se ennen tehtävänsä ryhtymistä.

Valtion eläkelautakunnassa voi olla sekä päätoimisia että sivutoimisia esittelijöitä. Hei-

dät ottaa valtion eläkelautakunta. Esittelijältä vaaditaan oikeustieteen kandidaatin tutkinto.

Valtion eläkelautakunnan jäseniin ja esittelijöihin sovelletaan, mitä tuomarin esteellisyydestä on säädetty.

7 b §

Valtion eläkelautakunta on päätösvaltainen kun läsnä on lautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään neljä muuta jäsentä. Lautakunta ei kuitenkaan ole päätösvaltainen ellei läsnä ole vähintään yksi järjestöjen ehdottamista henkilöistä määrätty jäsen ja yksi jäsen, joka ei kuulu tähän ryhmään. Asiaa, jonka ratkaiseminen olennaisesti riippuu lääketieteellisestä kysymyksestä, ei saa ratkaista, ellei lautakunnan jäsenenä oleva lääkäri ole läsnä.

Asiat ratkaistaan erimielisyyden sattuessa ääntenemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee ratkaisuksi se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

Valtiovarainministeriö vahvistaa valtion eläkelautakunnan työjärjestyksen.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991.

